

**Siunnersuut uunga: Tuniniaanissamik nittarsaassisarneq aamma
nalunaaqutsersuisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx 2015-imeersoq**
(tuniniaanissamik nittarsaassisarnermut inatsit)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann	(Atassut)	siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede	(Inuit Ataqtigiit)	siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Suka K. Frederiksen	(Siumut)	
Inatsisartunut ilaasortaq Iddimangiiu Bianco	(Inuit Ataqtigiit)	
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen	(Demokraatit)	

UPA2015-imi ulloq 17. marts siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa, isumaliutigisanilu Inatsisartunut matumuuna saqqummiullugit.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Atuisartunut pisisartunullu siunnersuisartoqtigiit, tuniniaasarneq, nalunaaqutsersuisarneq, akit aamma atuisartunut pisisartunullu maalaaruteqartarfittut ataatsimiititaliat pillugit Inatsisartut inatsisaat atuuttoq ulloq 13. november 1986-imi atuutilerpoq. Tamatuma malitsigisaanik inatsit atuuttoq inatsisip atuutsinneqalerneraniilli inuiaqtigiinni ineriartornermut naleqqiullugu isigissagaanni ullutsinnut naleqqukkunnaarpoq. Taamaattumik siunnersuummi atuisartut pisisartullu illersorneqarnerat suliassa qarfinni arlalinni annertusineqarpoq, tassunga ilanngullugu qarasaasiakkut paasisutissanik siammarterutit siusinnerusukkut maleruagassiivigineqarsimangitsut.

Taamatutaaq neqeroorutitsialaat sapinngisamik amerlanerpaanit paasineqarsinnaanissaasa ator neqarsinnaanissaasalu qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu tamanit orninneqartartuni allaganngorlugu ussasaarinerup, allagartalersuinerup aammalu tuniniaanissamik nittarsaassinerup sapinngisaq tamaat kalaallisut pisarnissaa pillugu siunnersuut aalajangersakkanik imaqarpoq. Inuussutissarsiortulli aningaasartuutaasa annertusitinneqarnissaat siunnersuummi siunertarineqanngilaq, tamanna atuisartunut pisisartunullu akigititat qaffakkiartornerannik malitseqarsinnaammat.

Atuisartunut pisisartunullu suliassaqarfimmi oqartussaasut sularinnittarnerat pisariinnerulissasoq inatsisissatut siunnersuummi aamma siunnersuutigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisooqatigiit Namminersorlutik Oqartussat ataanni siunnersuisooqatigiittut akileraarutinit aningaasalersugaasutut atorunnaarsinneqassapput. Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisooqatigiit allattoqarfiat Atuisoq, maannakkut nakkutilliinermik aamma atuisartunut pisisartunullu paasissutissanik suliaqarnermi suliassanik isumaginnittuusoq Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfiup ataani ingerlateqqinneqassaaq.

2. Siunnersuutip UPA 2015-imi Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Suliassaqarfik pillugu maanna inatsisaasoq nutarterneqartariaqartoq UPA2015-imi inatsisissatut siunnersuummik siullermeerinermi isumaqatigiissutigineqarpoq, aammalumi inatsisip allannngortinneqarnissaanut siunnersuummik Inatsisartut siusinnerusukkat ataatsimiinneranni saqqummiussisoqarsimavoq.

Qulequtaq oqallisigineqarnerpaaq tassaavoq § 8-mi oqaatsinut piunasaqaatip oqaasertalerneqarnera pillugu apeqquut.

Siumut kaammattuivoq allagarsiisarneq pinerit tamaasa kalaallisut oqaatsit pingaarnertut atorlugit pisassasoq.

Inuit Ataqtigiit isumaqarput § 8 allannngortinneqassasoq, taamaalilluni tamanit orninneqartartuni allaganngorlugu ussasaarinerne, allagartalersuineri aamma tuniniaanissamik nittarsaassinerne minnerpaamik kalaallit oqaasii ator neqassallutik.

Oqaatsit sorliit atorlugit niuertarfik nittarsaarusunnersoq Naalakkersuisut akuleruffigisassarinnigikkaat Demokraatit isumaqarput, isumaqarlutillu oqaatsit iluanaaruteqarfiunerpaasussatut isigineqartut atorlugit niuertarfiit ataasiakkaat nittaarsaassisassasut.

Partii Naleraq isumaqarpoq tamanit orninneqartartuni allaganngorlugu allagartalersuinerit tuniniaanissamillu nittarsaassinerne kalaallit oqaasii ator neqassasut. Oqaatsit allat atorlugit

tuniniaanissamik nittarsaassinerit kalaallisut allassimasut ataanni mikisunik allannilerlugit pisinnaapput.

Atassutip assut neriutigaa atuisunit taamatullu inuussutissarsiummik ingerlataqartunit naammagisimaarnartunngorlugu inatsisissatut siunnersuutip inaarutaasumik ilusissaa naammassineqarumaartoq aammalu inuussutissarsiummik ingerlataqartunut kinguneqaataasinnaasut naapertuutinningsut minnerpaaffimmiitinneqassasut.

3. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Siunnersuut piffissami 11. december 2013 – 10. januar 2014 makkununga tusarniaassutigineqarpoq:

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia
Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfik
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik
Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermt Naalakkersuisoqarfik
Ilinniartitaanermt, Ilageeqarnermt, Kultureqarnermt Naligiissitaanermullu
Naalakkersuisoqarfik
Ineqarnermt Naalakkersuisoqarfik
Kalaallit Nunaanni Politimesteri
Nunatsinni Advokatit
Inatsiseqarnermt ministereqarfik
Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat (KANUKOKA)
Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat (GA)
Atuisartunut Siunnersuisoqatigiit
Nuummi Niuertut peqatigiiffiat

Siunnersuut piffissami tassani Namminersorlutik Oqartussat tusarniaanermut nittartagaanni tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarpoq.

Makkunanga tusarniaanermut akissuteqaatit tiguneqarput:

Aalisarnermt, Piniarnermt Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Ilaqutariinnermt
Inatsisinillu Atuutsitsinermt Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermt, Ilageeqarnermt,
Kultureqarnermt Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermt, Piniarnermt
Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat (GA),
Nuuk Imeq, Nunatsinni Advokatit, Kommuneqarfik Sermersooq aamma Atuisartunut
Siunnersuisoqatigiit.

Siunnersuut piffissami tassani tusarniaassutigineqartoq siunnersuutip UPA2014-imut atatillugu siusinnerusukkut saqqummiunneqartup assigigaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Siunnersuut piffissami 2014-imi decembarip 23-aniit 2015-imi januaarip 15-anut ukununga nutaamik tusarniaassutigineqarpoq:

Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia,
Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalackersuisoqarfik,
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik,
Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik,
Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Naalackersuisoqarfik,
Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfik,
Peqqissutsimut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut Naalackersuisoqarfik,
Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik,
Kalaallit Nunaannit Kommunit Kattuffiat (KANUKOKA),
Sulisitsisut Kattuffiat (GA),
Atuisartunut Siunnersuisoqatigiit,
Nuummi Niuertut peqatigiiffiat,
Inatsiseqarnermut ministereqarfik
Atuisartunut pisisartunullu ombudsmandi.

Siunnersuut piffissami tassani Namminersorlutik Oqartussat tusarniaanermut nittartagaanni tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarpoq.

Makkunanga tusarniaanermut akissuteqaatit tiguneqarput:

Greenland Outdoors, Peqqissutsimut Nunanillu Avannarlernik Suleqateqarnermut
Naalackersuisoqarfik, Oqaasileriffik, Atuisartunut pisisartunullu ombudsmandi,
Inatsiseqarnermut ministereqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut
Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Atuisartunut Siunnersuisoqatigiit, Sulisitsisut
Kattuffiat (GA), Kommuneqarfik Sermersooq, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut
Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat
(KANUKOKA), Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik aamma Naalagaaffiup Kalaallit
Nunaanni Sinniisua.

Piffissamut tusarniaaffiusumut tunngatillugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq juullip ukiortaallu nalaanni qaammat ataaseq inatsisissatut siunnersuummut taama pingaaruteqartigisumut atatillugu sivisugisassaangitsoq. Siunissami tusarniaanissani nalliuttut piffissallu

sulinngiffeqarfissat eqqumaffiginiarneqartassasut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq, taamaalilluni pisuni taamaattuni piffissaq tusarniaaffiusoq sivitsorlugu illuatungeriit tusarniarfigisat, pingaartumik illuatungeriit tusarniarfigisat namminersortut tusarniaanermut akissuteqarnissaminni piffissaqarluarsinnaaqqullugit.

Nutaamik tusarniaanermut atatillugu tusarniaanermut akissutit tiguneqartut § 8-mi oqaatsit pillugit ajornartorsiummut annertuumik tunngasuupput.

Greenland Outdoors isumaqarpoq siunnersuut pisariaqanngitsoq, akitsorsaataasoq aammalu toqqaannartumik ajoqusiisussaasoq, tassami suliffeqarfik takornarianik taamaallaat sullissisarmat, taamaattumillu tuluit oqaasii pingaarnertut atugaralugit, taamaammallu allagartarsuarnik kalaallisut allassimasunik nivingatitsinissaq isumaqanngitsoq.

Kommuneqarfik Sermersuup inatsisissatut siunnersuutip siullermik tusarniaassutigineqarnerani oqaatsinut piumasaqaammut tunngatillugu kommunip aamma GA-p tusarniaanermut akissuteqaataat allannguineramik malitseqarsimanngimmat isumakulunnartippaa. Oqaatsinut piumasaqaatip inuussutissarsiortunut aningaasartuuteqarnerulersitsinissaa kommunip ilaatigut annilaangassutigaa aammalu oqaatsinut piumasaqaatip kaaviiartaqarnerulersitsinnaaneranik naliliineq qularnartoqartillugu. Kiisalu assersuutigalugu takornariartitsisartut nunani tamalaani sullitanut sammisumik tuniniaanissamik nittarsaassisartut oqaatsinut piumasaqaammi ilaatinneqannginnissaat naleqquttusoq kommuni isumaqarpoq.

Tusarniaanermut akissutit, minnerunngitsumik § 8-mut tunngasut tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuut una siunnersuutaqqaartumut sanilliulluni annertuumik allanngortinneqarpoq, tassa paragraffi ima oqaasertalerneqarmat: *”Allaganngorlugu ussassaarineq, allagartalersuineq aamma inini tamanit orninneqarsinnaasuni tuniniaanissamik nittarsaassineq sapinngisaq tamaat kalaallisut pissaaq. Tuniniaanissamik nittarsaassineq oqaatsit allat atorlugit pisinnaavoq”*.

4. Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (GA) sassarnera

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata suliap suliarineqarneranut atatillugu ataatsimiititaliamut sassartinneqarnissani kissaatigisimavaa. GA-lli sassarnissani taamaatiinnarpaa, tassa § 8-mi nutaamik oqaasertaliorneq *”sapinngisaq tamaat”* naaperiassutigissallugu naleqquttut aammalu peqatigiiffiup ilaasortaasa inuussutissarsiutinillu ingerlataqartut akuerisinnaagaat isumaqartoqarmat.

Inatsisartut ataatsimiittarfianni inatsisissatut siunnersuutip siullermeerneqarnerani oqallinneq tunngavigalugu GA-p sassartinneqarnissamik kissaatini saqqummiuteqqippaa.

Sassartoqarnissaa ataatsimiititaliamit pisariaqarsorineqanngilaq, tamatumalu kingorna GA-p ilassutitut oqaaseqaatini allakkatigut ataatsimiititaliamut 20. marts 2015-imi nassiuppai. Tuniniaanissamik nittarsaassineq tamarmi kalaallisut ingerlanneqassappat pingaartumik inuussutissarsiutinik ingerlataqartut mikinerit aningaasaqarnerat GA-p ernummatigalugu allakkamini oqaatigaa. Aammattaaq taamaattoqassappat internetikkut ussassaarutit tamarmik aaqjissuussinnermut ilaatinneqassanngitsut GA-mit sakkortunerpaamik kaammattuutigineqarpoq.

GA-p tusarniaanermut akissummini siusinnerusukkut nassiussamini ilaatigut oqaatigaa oqaatsinut piumasaqaatit najukkani niuertarfiit tunisakinnerulernerannik nassataqassasut, tassami aningaasartuutit oqaatsinut piumasaatip nassatarisai niuernerup ilaata annertunerusup internetikkut niuernerumt nuunneqarneranik kinguneqassammata. Tamanna pingaartumik niuerfinnut mikinernut tatisimaneqareeqisunut eqquissaq.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

5.1 Kalaallisut tuniniaanissamik nittarsaassinissamut piumasaqaatit pillugit aalajangersagaq

Inatsisissatut siunnersuutikkut inatsisip ullumikkut pissutsinut naleqqussarlugu nutarterneqarnera aammalu suliassaqaarfimmi oqartussaasut sullissinerata pisariillisinneqarnera ilutigalugu suliassaqaarfinni arlalinni atuisut illersorneqarnerat annertusineqarmat ataatsimiititaliamit ataatsimut isigalugu pitsaasutut isigineqarpoq. Kalaallisut tuniniaanissamik nittarsaassisarnissaq pillugu § 8-mi apeqqut ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummik suliqaarnermini pingaarnertut oqaluuseraa. § 8 maanna taama iluseqartilluni ima oqaasertaqarpoq:

§ 8. Allaganngorlugu ussassaarineq, allagartalersuineq aamma inini tamanit orninneqarsinnaasuni tuniniaanissamik nittarsaassineq sapinngisaq tamaat kalaallisut pissaaq. Tuniniaanissamik nittarsaassineq oqaatsit allat atorlugit pisinnaavoq.

5.2 Inuit Pisinnaatitaaffiit pillugit Institutip tuniniaanissamik nittarsaassisarneq pillugu allakkiaa tunngavigalugu Naalakkersuisunit saaffiginnissut

Inuit Pisinnaatitaaffiit pillugit Institutimit allakkiaq tunngavigalugu Naalakkersuisunit saaffiginnissut ataatsimiititaliamit tiguneqarpoq. Allakkat tamarmik isumaliutissiisummut matumunnga **ilanngussatut** ilanngunneqarput. § 8 inatsisissatut siunnersuummit peerneqarnissaa Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarnerasoq isumaliutigeqqullugu Naalakkersuisut allakkaminni ataatsimiititaliaq qinnuigaat, tamatumani aalajangersakkap siunertarisaa oqaatsinut inatsisissamut ilanngunneqarnissaa siunertaralugu. Allakkat taakku ataatsimiititaliamit misissorneqarlutillu oqaluuserineqarput aammalu

tusaatissatut tiguneqarlutik. Tamanna tunngavigalugu siunnersuummi § 8 pillugu ataatsimiititaliaq matuma kingulianiittunik inerniliilluni.

§ 8 siunnersuummi attatiinnarneqassasoq Siumup ilaasortaataata kissaatigaa.

§ 8 siunnersuummi attatiinnarneqassasoq Inuit Ataqtigiit ilaasortaataata kissaatigaa.

Aalajangersakkat tassunga assingusut oqaatinut inatsimmi ataatsimoortumi ilanngunneqarnissaat siunertaralugu § 8 siunnersuummit peerneqassasoq Demokraatit aallartitaata kissaatigaa.

§ 8 siunnersuummi attatiinnarneqassasoq Atassutip ilaasortaataata kissaatigaa.

5.3 Ilitsersuineq pillugu § 7-imi aalajangersagaq

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata kaammattuutigaa § 7, imm. 1-imi pigisat aalaakkaasut ilaatinneqassanngitsut. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut § 7-imut nassuiaataat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarput, imatullu paasineqarlutik pissutsit nalinginnaasumik ilisimaneqartutut imaluunniit sullississutip pingaernerup avataaniittutut isigineqartariaqartut pillugit ilitsersuinissamut inuussutissarsiummik ingerlataqartoq pisussaaffeqanngitsoq.

Ataatsimiititaliamit aamma maluginiarneqarpoq inuussutissarsiummik ingerlataqartut malitassianik, ilitsersuutinillu il.il. nutserisarnissaat piunasaqaataanngitsoq aammalu ilitsersuisussaataaneq taamaallaat nioqqutip pisinnaasaanut atorineqarnissaanullu attuumassuteqartoq aammalu pisussaaffik taanna niuertarfimmi pisiniartumut oqaluinnarluni nassuiaanikkut naammassineqarsinnaasoq.

5.4 Niuernermik tunngaveqartumik oqaaseqarsinnaatitaaneq pillugu apeqquut

Niuernermik tunngaveqartumik oqaaseqarsinnaatitaaneq pillugu apeqquummut aammalu *Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata* tikkuugaatut inuit pisinnaatitaaffii pillugit Europami isumaqatigiissutip unioqqutinneqarneranik apeqquummut atatillugu ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq pissutsit tamakku Naalakkersuisunit sukumiisumik misissorneqassasut, taamaaliornikkut inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkat inaarutaasut tamatumunnga akerlioqqunagit.

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip pisortanut inuussutissarsiornermillu ingerlataqartunut aningaasaqarnikkut kingunerisassai siunnersuummut nassuiaatini Naalakkersuisut allaaseraat. Taamaalilluni

Naalakkersuisut apeqqu tamanna sukumiisumik misissorsimassagaat aammalu malitsigisaanik aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutiginnngisamik pisortat karsiisa annertunerusumik aningaasartuuteqarnerannik kinguneqassagaluarput aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqartussaassapput, taamaattoqassappallu suliniutinik allanik tunulliussisoqartariaqassalluni. Inatsisissatut siunnersuutip matuma akuerineqarnera inuussutissarsiutinik ingerlataqartut aningaasartuuteqarnerusinnaanerannik kinguneqarsinnaanera mattunneqarsinnaanngilaq. Aamma tamatumunnga atatillugu aningaasartuutaanerussinnaasut atuisartunut tunnissaat mattunneqarsinnaanngilaq.

7. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumup, Atassutip Inuit Ataqatigiillu ilaasortaataitaasa siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaat.

Aammattaaq ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartup Demokraatit ilaasortaataitaata siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaa aammalu siunnersuut pillugu ima oqaaseqarumalluni:

Aalajangersakkat taamaattut assingi oqaatsit pillugit inatsisissami ataatsimoortumik ilanngunneqarnissaat siunertaralugu § 8-p siunnersuummit peerneqarnissaa Demokraatinit kissaatigineqarpoq.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisumilu oqaatigineqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Siverth K. Heilmann
Siulittaasoq

Justus Hansen

Suka K. Frederiksen

Iddimangiiu Bianco

Aqqaluaq B. Egede
Siulittaasup tullia